

УДК 352.07.31

Г. З. Гірняк, старший викладач, Українська академія друкарства, м. Львів

МУНИЦИПАЛЬНИЙ ВЕКТОР РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ (З ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ ЛЬВІВСЬКОГО МАГІСТРАТУ)

У контексті процесу реформування системи місцевого самоврядування в Україні розглянуто роль і місце муніципальних органів. Акцентовано на історичному досвіді українського муніципального самоврядування. Проаналізовано декілька характерних прикладів організаційної, правової, фінансово-господарської, соціальної діяльності, а також окремі регламентуючі документи Львівського магістрату останньої чверті XIX ст., які є актуальними в контексті вирішення сучасних проблем розвитку місцевого самоврядування.

Ключові слова: *українське самоврядування, реформи, муніципальні органи, магістрат Львова, історичний досвід.*

Г. З. Гирняк, старший преподаватель, Украинская академия печати, г. Львов

МУНИЦИПАЛЬНИЙ ВЕКТОР РЕФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ В УКРАИНЕ (ИЗ ИСТОРИЧЕСКОГО ОПЫТА ЛЬВОВСКОГО МАГИСТРАТА)

В контексте процесса реформирования системы местного самоуправления в Украине рассмотрены роль и место муниципальных органов. Акцентировано на историческом опыте украинского муниципального самоуправления. Проанализировано несколько характерных примеров организационной, правовой, финансово-хозяйственной, социальной деятельности, а также отдельные, регламентировавшие деятельность Львовского магистрата последней четверти XIX в., документы, которые являются актуальными в контексте решения современных проблем развития местного самоуправления.

Ключевые слова: *украинское самоуправление, реформы, муниципальные органы, магистрат Львова, исторический опыт.*

H. Z. Hirniak, Senior Lecturer, Ukrainian Academy of Printing, Lviv

MUNICIPAL VECTOR OF REFORMATION OF THE LOCAL SELF-GOVERNMENT SYSTEM IN UKRAINE (FOLLOWING THE HISTORICAL EXPERIENCE OF LVIV CITY COUNCIL)

In the context of the reforming process of the system of local self-government in Ukraine the role and place of the municipal bodies are examined. The main attention is focused on a historical experience of Ukrainian municipal self-government. Some typical examples of organizational, legal, financial, economic and social activities are analyzed, as well as some documents, regulating the activities of the Lviv city council of the last quarter of the 19th century, that are relevant in context of solving contemporary problems of local self-government.

Key words: *Ukrainian self-government, reforms, municipal bodies, Lviv city council, historical experience.*

Від часу створення в Україні пакета законодавчих документів, що складають правові й інші основи діяльності органів місцевого самоврядування, процес розвитку і реформування останнього зосереджено переважно в самоврядних структурах регіонального (обласного) рівня. Більшості інших територіальних громад виявилось складно в повному обсязі й ефективно виконувати свої завдання. З огляду на все це більшої актуальності набуває проблема використання додаткових джерел активізації самоврядних органів, зокрема вітчизняного досвіду муніципального самоврядування.

До проблем реформування органів місцевого, зокрема муніципального, самоврядування звертається дедалі більше вітчизняних науковців. С. Серьогіна порушила питання про слабкість соціальної основи, низький рівень правової культури, залишки патерналістської ідеології, що перешкоджають демократизації системи місцевого самоврядування в Україні [16, с. 7]. У працях таких авторів, як Ю. Битяк [5], М. Пасічник [15], Д. Яблонський [18], Н. Антюшина [1], О. Данильян [7], О. Іщенко [10], О. Лялюк [13] проаналізовані стан і перспективи розвитку муніципального управління, міжнародний досвід муніципальних інститутів, окремі історичні періоди їх розвитку тощо. Особливості реформування самоврядних органів висвітлювали В. Колісник [11], О. Бабич [2], О. Лисенко [12]; проблеми реалізації європейської хартії місцевого самоврядування в українському правовому полі — О. Бідей [4], О. Євтушенко [9], а В. Настюк розглянув питання «ролі муніципальної влади на шляху протидії корупції» тощо [14]. Водночас, аналіз наукової літератури свідчить, що визначені в статті аспекти історичного досвіду муніципального самоврядування в Україні недостатньо висвітлені, а тому актуальні й такі, що потребують подальшої науково-теоретичної розробки.

Вітчизняний досвід муніципального управління є одним з проблемних аспектів сучасної української науки: кращі, часто унікальні, приклади його минулого мало досліджені; історичні «технології» самоврядної діяльності не впроваджені до сучасної суспільно-політичної практики, хоча значна їх частина залишається цілком актуальною; муніципальний вектор сучасного процесу реформування самоврядних органів не має належного історичного і теоретичного осмислення, а відтак — практичного застосування.

Мета статті — висвітлити окремі напрями діяльності Львівського магістрату другої половини ХІХ ст. як важливий факт історії місцевого самоврядування і можливого фактор сучасної муніципальної реформи в Україні.

Муніципальні реформи в європейських країнах відбуваються на тлі активних інтеграційних процесів, а також чітко вираженої тенденції до зближення національних правових систем у межах Європейського Союзу. Це дозволяє говорити про тенденцію до формування єдиної системи принципів місцевого самоврядування і муніципального управління, підтверджених Європейською хартією місцевого самоврядування.

Аналіз основних положень «Європейської хартії...» та української «Концепції...» реформування місцевого самоврядування дозволяє виявити не тільки теоретичний сенс історичних реформаторських ідей, але й важливу роль практичного досвіду, наприклад, досвіду середньовічного муніципального самоуправління на основі Магдебурзького права (*Jus theutonicum magdeburgense*). В українських містах поширення такого права відбувалося на хвилі німецької колонізації центрально- та східноєвропейських земель. Історичні документи (грамоти князів, королів, гетьманів, якими вони дарували українським міським громадам т. зв. «привілеї») засвідчують факт набуття українськими містами Магдебурзького права в XIV ст.: у 1324 р. — Володимиром-Волинським, у 1339 р. — Сяноком, у 1356 р. — Львовом, у 1374 р. — Кам'янцем, у 1494 р. (або 1497 р.) — Києвом тощо [8, 437], хоча є певні підстави припускати більш раннє побутування Магдебурзького (муніципального) права в Україні. Ті самі німецькі колоністи, як носії ідей Магдебурзького права, з'явилися у Львові в XIII ст. Згідно з твердженням історика Д. Зубрицького, вже в 1287 р. у Львові, як і у Володимирі та Луцьку, були війтівства [25, с. 8–9]. Це надає підстави припускати, що львівська громада вже наприкінці XIII ст. мала свого війта. Певним запереченням цього є ще одна згадка про «магістрат Львова як міську управу», датована 1382 р. [21, с. 79], а тому дискусія про точний час офіційного створення першого Львівського магістрату триває.

Львівський магістрат як виконавчий орган у системі функціонування міського самоврядування — міської ради та її виконавчого органу — розвивався впродовж тривалого часу, але сформувався остаточно після надання Львову 14.10.1870 р. власного «Статуту» і затвердження міською Радою 18.07.1872 р. складу (штатного розпису) працівників магістрату [19, с. 8]. Правові норми «Статуту» Львова суттєво змінили повноваження магістрату порівняно з правами й обов'язками міської державної адміністрації кінця XVIII ст. Магістрат реально перетворився на справжній виконавчий орган міського самоврядування, що було результатом плідної організаційної, правничої, кадрової, громадської діяльності міської ради.

Основні повноваження, обов'язки, завдання і функції магістрату регламентував IV розділ «Статуту», а основні принципи діяльності й організації управлінського процесу містилися в додатковому положенні (радше, інструкції), датованому 7.06.1871 р., у службовому положенні та пенсійному статуті від 29.07.1872 р. для службовців і допоміжного персоналу, а також в інструкціях для уповноважених комісарів магістрату від 3.07.1873 р. і міської виконавчої служби від 12.03.1881 р. [23, с. 426].

Структуру магістрату утворювали президія та 7 департаментів, які очолювали радники, а також різні управління. До складу президії магістрату входили президент Львова, перший і другий віцепрезиденти, міські делегати, уповноважені міською радою, та радники [20, с. 79]. Безпосереднє керівництво, а також контроль за роботою магістрату, його департаментів і служб здійснював президент, якого (як і першого віцепрезидента міста) обирали, згідно зі ст. 21 і 23 «Статуту», депутати міської ради спочатку на 3 роки, а з 1896 р. — на 6 років. Президент міста був наділений достатньо широкими повноваженнями: головував на засіданнях ради, очолював магістрат, виконував у межах міста функції повітового старости тощо [20, с. 79].

У другій половині XIX ст. для Львова характерною стає тенденція до збільшення чисельності міського населення й активізації процесу урбанізації. Це призвело до збільшення обов'язків та обсягу роботи, яку виконували працівники виконавчого органу, а в 1874 р. вони навіть були змушені клопотати про підвищення заробітної плати. Але міські радники запропонували «ефективніше використовувати власні резерви», для чого здійснити реорганізацію служб магістрату. Основним завданням реорганізації мало стати скорочення штатних посад службовців, «котрі б могли взаємозамінювати один одного в різних департаментах магістрату» [26]. Але розвиток капіталістичних ринкових відносин і подальше збільшення чисельності населення Львова потребували створення нових департаментів: у 1882 р. створено департамент торгових і санітарних справ, у 1894 р. — додатковий військовий департамент, а наприкінці XIX ст. — департаменти обліку населення, статистики та архівних справ [6, с. 552]. Згідно зі ст. 21 і ст. 70 статуту Львова, в структурі магістрату був створений Інститут міських делегатів, що мав надавати допомогу Президенту міста в здійсненні нагляду за справами, переданими для розгляду і виконання магістрату, виконавчим службам, окремим посадовцям (внутрішня сфера діяльності), і забезпеченні контролю за їхніми діями (зовнішня сфера діяльності) [14].

Інфляційні процеси і подорожчання життя у Львові особливо посилилися в 70–90-х рр. ХІХ ст., що змусило міських службовців домагатися не лише підвищення плати, але й поліпшення пенсійного забезпечення. Грошове утримання кожної категорії міських службовців передбачало як заробітну плату, так і певні доплати, зокрема, для найму житла. Зміни, внесені в пенсійний статут службовців і працівників міської виконавчої служби в березні 1898 р., вигідно відрізняли його від пенсійного статуту для державних службовців: стаж громадської служби становив 36 років, на державній службі — 40 років; пенсія призначалася за окремими роками, на відміну від п'ятирічного строку на державній службі; пенсійний статут для міських службовців визначав термін перебування на посаді, згідно з яким службовець мав право на підвищення окладу тощо [21, с. 3]. Усе це надавало певні переваги і підвищувало престиж міській службі, хоча дефіцит міського бюджету не завжди дозволяв задовольнити соціальні потреби. Щоб полегшити своє матеріальне становище, міські службовці створювали товариства, які функціонували завдяки матеріальній підтримці органів самоврядування, а також внескам членів цих товариств. Відомими у Львові були «Товариство взаємодопомоги службовців магістрату і працівників міської виконавчої служби», «Товариство допомоги службовців розрахункової палати і міської каси ім. Є. Мохнацького» і «Стипендіальний фонд ім. Р. Лишковського».

Львівський магістрат здійснював значну роботу з охорони здоров'я населення. Спеціальні служби стежили за дотриманням чистоти в місті, своєчасним вивезенням сміття, чищенням каналів і громадських вбиралень. У другій половині ХІХ ст., коли у Львові почали поширюватися епідемічні захворювання, на мешканців міста, власників будинків, які не дотримували правил і розпоряджень магістрату з питань охорони здоров'я, санітарії та гігієни, накладалися немалі штрафи [21, с. 4]. Інструкції, прийняті Радою Львова для міської санітарної служби і спеціальні доручення Президента міста щодо охорони здоров'я населення та санітарного стану міста, були обов'язковими для виконання не лише працівниками міської медичної служби, але й усіма підрозділами, посадовцями і працівниками магістрату. Контрольованим було адресне призначення, а в разі необхідності і перерозподіл, міських бюджетних коштів, що виділялися для поліпшення медичного забезпечення, якісного складу міського медичного персоналу та збільшення штату. Наприклад, якщо в 1877 р. у Львові було 92 терапевти, 28 хірургів, 2 ветеринари і 149 акушерок (усього 271 медичний працівник), то наприкін-

ці 1891 р. чисельність медичного персоналу становила вже 445 осіб (138 терапевтів, 23 хірурги, 278 акушерок і 16 ветеринарів). Про кваліфікованість львівських медиків свідчить той факт, що 49 з них мали дипломи медичних факультетів Віденського, інші — Празького, Будапештського, Варшавського, Краківського, а також Львівського університетів. До речі, з 23 міських хірургів 16 навчалися на медичному факультеті Львівського університету [24, с. 33].

Нагальні проблеми Львівського магістрату доводилося вирішувати в освітній царині. З одного боку, магістрат як орган самоврядування постійно піклувався про розвиток освіти, використовуючи передбачені для цього кошти міського бюджету, які, як свідчать архівні документи, щороку потрібно було збільшувати. У 1871–1895 рр. у Львові на кошти міста було побудовано 16 початкових (народних) шкіл, реальну і промислову гімназії [24, с. 33]. Але успіхи на ниві шкільництва стосувалися переважно панівної польської громади, а численне українство Львова тривалий час не мало жодної школи, яка б утримувалася з міського бюджету, хоча тодішні «закони визнавали рівноправність усіх уживаних у державі мов у школах і урядах» [17, с. 1].

Українське населення Львова за посередництва своїх представників у Міській раді намагалося розвивати власні громадські інституції. Так, у 1868 р. засноване культурно-освітнє товариство «Просвіта», в 1873 р. — Літературне товариство ім. Т. Г. Шевченка, на базі якого в 1892 р. утворилося Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка. Створювані у Львові українські освітньо-культурні й інші товариства обстоювали національні інтереси в галузях культури, науки, мистецтва, освіти, шкільництва і, до речі, ця діяльність формально мала і правовий статус. Згідно зі ст. 7 «Крайового шкільного закону», міська влада мала автономне право відкривати школи і визначати мову, якою навчатимуть дітей [17, с. 1].

Слід зазначити, що існували й певні організаційні проблеми в діяльності Львівського магістрату останньої чверті XIX ст. Окремі його підрозділи нерідко мали у фінансові, нормативно-правові чи організаційні суперечності. Наприклад, міська економічна служба, що відповідала за прибутки від міського майна, часто завищувала ціни на будівельні матеріали, гальмуючи роботу будівельного управління, зацікавленого, зрозуміло, в дешевших матеріалах. У відповідь місцеві будівельники часто знаходили постачальників поза Львовом, завдаючи таким чином відчутних збитків міському бюджету. Саме тому порушення встановлених норм службовцями магістрату каралися суворими дисциплінарними стягненнями. Особливо ефективним у поточній діяльності Львівського магістрату виявився принцип

персональної відповідальності службовців за доручену їм ділянку роботи і, зрозуміло, за використання бюджетних коштів [22, с. 4].

На основі аналізу окремих напрямів діяльності Львівського магістрату другої половини ХІХ ст. виявлено завдання і проблеми, які доводилося вирішувати муніципальним службовцям понад сто років тому. Тогочасна методика вирішення проблем життєдіяльності міської громади часто була настільки ефективною, що може претендувати на актуальність у сучасній практиці самоврядної діяльності. Це стосується і проблем виборчого процесу й пропорційного представництва в Міській раді всіх верств населення міста, поповнення міського бюджету, фінансово-економічної і господарської діяльності департаментів і управлінь міського самоврядного органу.

В історичній практиці Львівського магістрату на особливу увагу заслуговує оперативне реагування на збільшення чисельності мешканців, наприклад, у періоди особливої активізації туристичних потоків, т. зв. демографічних «вибухів» унаслідок, зокрема, вимушеного переміщення значної кількості людей тощо. Сюди належать незмінно актуальні завдання матеріально-технічного і фінансового забезпечення медичної та санітарно-епідеміологічної служб міста, інноваційних розробок міської рекреації і транспорту, розвитку науково-освітнього й культурного сегментів.

Важливою складовою муніципальних реформ у Львові останньої чверті ХІХ ст. було і є завдання вдосконалення територіального устрою, оптимізації системи функціонування адміністративно-територіальної одиниці. Досвід муніципального реформування у Львові свідчить, що домінуючим напрямом може бути укрупнення міської муніципальної структури, як структурованої «метропольної зони» [24].

Одним з основних результатів аналізу історичних фактів діяльності магістрату Львова є їхня реальна перспектива посилення ролі в Україні органів самоврядування, успішної реалізації державної політики на місцях і водночас підвищення якості й оперативності послуг, потрібних населенню. Як результат, публічна влада буде зорієнтована на громаду та всіх її членів, чітко розподілена між державними і самоврядними інститутами, а місцеві, зокрема муніципальні, органи самоврядування стануть рівноправними партнерами держави.

Перспективи подальшого дослідження означеної теми передбачають аналіз і висвітлення проблем упровадження новітніх технологій документування й особливостей документального забезпечення органів місцевого самоврядування у Львові

Список використаних джерел

1. Антюшина Н. Шведская система местного самоуправления / Н. Антюшина // Государственная власть и местное самоуправление. — 2007. — № 10. — С. 40–47.
2. Бабич О. М. Реформування системи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування: сьогодення та перспективи / О. М. Бабич // Часопис Київ. ун-ту права. — 2009. — № 2. — С. 110–116.
3. Беззубко Л. В. Проблеми взаємодії місцевої влади та територіальної громади / Л. В. Беззубко, Г. Ю. Псарьов, О. В. Скопець ; під заг. ред. В. В. Дорофійенка ; Донбас. нац. акад. буд-ва і архіт. — Донецьк : ДНАБА, 2009. — 334 с.
4. Бідей О. Колізійність імплементації європейської хартії місцевого самоврядування в національне законодавство України / О. Бідей // Право України. — 2008. — № 11. — С. 103–108.
5. Битяк Ю. П. Регіональна політика країн Центральної і Східної Європи / Ю. П. Битяк // Проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні в контексті наближення до європейських стандартів // Матер. міжнар. наук.-практ. конф. — Харків, 2009. — С. 3–7.
6. Відділ рукописів ЛННБ ім. В. Стефаніка НАН України. — Ф. 5. Справа 4575/6. — Арк. 552, 1288.
7. Данильян О. Г. Досвід удосконалення місцевого самоврядування у європейських країнах та можливості його застосування в Україні / О. Г. Данильян // Проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні в контексті наближення до європейських стандартів : матер. міжнар. наук.-практ. конф. — Харків, 2009. — С. 18–23.
8. Довідник з історії України (А–Я) / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста. — 2-ге вид., доопр. і доповн. — Київ : «Генеза», 2001. — 1136 с.
9. Євтушенко О. Місцеве самоврядування — інститут громадянського суспільства та демократичної політичної системи / О. Євтушенко // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку : зб. наук. пр. Вип. 21. — Львів, 2009. — С. 66–70.
10. Іщенко О. М. Місцеве самоврядування: світовий досвід та особливості української моделі / О. М. Іщенко // Ін-т законодав. передбачень і правов. експерт. — Київ : ІЗПРЕ, 2003. — 603 с.
11. Колісник В. П. Головні напрямки реформування місцевого самоврядування на сучасному етапі / В. П. Колісник // Проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні в контексті наближення до європейських стандартів // Матер. міжнар. наук.-практ. конф. — Харків, 2009. — С. 18–24.
12. Лисенко О. Трансформація правового статусу органів місцевого самоврядування відповідно до європейських стандартів // Право України. — 2009. — № 4. — С. 132–139.
13. Лялюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні / О. Ю. Лялюк ; за ред. Ю. П. Битяка ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. — Харків : Право, 2008. — 287 с.
14. Настюк В. Я. Муніципалізація влади — європейський шлях протидії корупції // Проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні в контексті наближення до європейських стандартів / В. Я. Настюк // Матер. міжнар. наук.-практ. конф. — Харків, 2009. — С. 138–140.
15. Пасічник М. С. Україна в період Руїни: 60–80 роки XVII ст. / М. С. Пасічник. — Львів : УАД, 2010. — С. 180–183.
16. Серьогіна С. Г. Муніципальна реформа в Україні та країнах ЄС: основні напрямки та проблеми здійснення / С. Г. Серьогіна // Проблеми реформування місцевого

самоврядування в Україні в контексті наближення до європейських стандартів : матеріал міжнарод. наук.-практ. конф. — Харків, 2009. — С. 3–9.

17. Центр. держ. іст. архів Львівської області. — Ф. 131, спр. 18, арк. 1.
18. Яблонський Д. Система органів місцевого самоврядування Сполучених Штатів Америки / Д. Яблонський // Вісн. держ. служби України. — 2009. — № 3. — С. 43–47.
19. Dziennik ustaw i rozporzadzen Krajowych dla Krolewstwa Galicui i Lodomeryi wraz wielkiem ksiestwem Krakowskiem. — Rok 1870. — Czesc XXII. — № 79.
20. Lodomeryi wraz wielkiem ksiestwem Krakowskiem. — Rok 1870. — Czesc XXII. — № 79.
21. Postanowienia organizacyjne dla urzednikow i slug miejskich // ЛНБ імені Василя Стефаника НАН України. Відділ рукописів, ф. 5, спр. 4575/6.
22. Sprawozdanie prezydenta miasta Lwowa A. Jasinskiego z czynnosci Reprezentacyi i Urzedow miejskich w ostatnim pejudzie wyborczym 1874 do 1876 // ЛНБ ім. Василя Стефаника НАН України. Відділ рукописів, ф. 5, спр. 4575, 4576.
23. Statut krolewskiego stolecznego miasta Lwowa. — Lwow, 1896. ЛННБ ім. В. Стефаника НАН України. Відділ рукописів. — Спр. 4575/6. — Арк. 426.
24. Statut emerytalny dla urzednikow i slug Gminy krol. stol.miasta Lwowa. Wiadomosci statystyczne o miescie Lwowie // Rocznik II. Lwow, 1893. — 57 s.
25. Zubrycki D. Kronika miasta Lwowa. — Lwow, 1844.
26. Гошко Т. З історії магдебурзького права у Львові (XIII–XVII ст.) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.map.lviv.ua/statti/goshko.html>. — Назва з екрана.

References

1. Antyushina N. Shvedskaya sistema mestnogo samoupravleniya / N. Antyushina // Gosudarstvennaya vlast i mestnoye samoupravleniye. — 2007. — № 10. — С. 40–47.
2. Babych O. M. Reformuvannya systemy mistsevykh orhaniv vykonavchoi vlady ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannya: sohodennia ta perspektyvy / O. M. Babych // Chasopys Kyiv. un-tu prava. — 2009. — № 2. — С. 110–116.
3. Bezzubko L. V. Problemy vzaiemodii mistsevoi vlady ta terytorialnoi hromady / L. V. Bezzubko, H. Yu. Psarov, O. V. Skopets; pid zah. red. V. V. Dorofiiienka; Donbas. nats. akad. bud-va i arkh. — Donetsk: DNABA, 2009. — 334 s.
4. Bidei O. Kolizii implementatsii yevropeiskoi khartii mistsevoho samovriaduvannya v natsionalne zakonodavstvo Ukrainy / O. Bidei // Pravo Ukrainy. — 2008. — № 11. — С. 103–108.
5. Bytiak Yu. P. Rehionalna polityka krain Tsentralnoi i Skhidnoi Yevropy / Yu. P. Bytiak // Problemy reformuvannya mistsevoho samovriaduvannya v Ukraini v konteksti nablyzhennia do yevropeiskykh standartiv // Mater. Mizh narod. nauk.-prakt. konf. — Kharkiv, 2009. — С. 3–7.
6. Viddil rukopysiv LNNB im. V. Stefanyka NAN Ukrainy. — F. 5. Sprava 4575/6. — Ark. 552, 1288.
7. Danylian O. H. Dosvid udoskonalennia mistsevoho samovriaduvannya u yevropeiskykh krainakh ta mozhlyvosti yoho zastosuvannya v Ukraini / O. H. Danylian // Problemy reformuvannya mistsevoho samovriaduvannya v Ukraini v konteksti nablyzhennia do yevropeiskykh standartiv / O. H. Danylian // Mater. Mizhnarod. nauk.-prakt. konf. — Kharkiv, 2009. — С. 18–23.
8. Dovidnyk z istorii Ukrainy (A — Ya) / Za zah. red. I. Pidkovy, R. Shusta. — 2-he vyd., doopr. i dopovn. — Kyiv : «Geneza», 2001. — 1136 s.
9. Yevtushenko O. Mistseve samovriaduvannya — instytut hromadianskoho suspilstva ta demokratychnoi politychnoi systemy / O. Yevtushenko // Ukrainka natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku: zb. nauk. pr. Vyp. 21. — Lviv, 2009. — С. 66–70;

10. Ishchenko O. M. Mistseve samovriaduvannia: svitovyi dosvid ta osoblyvosti ukraïnskoi modeli. / O. M. Ishchenko // In-t zakonodav. peredbachen i pravov. ekspert. — Kyiv: IZPPE, 2003. — 603 s.
11. Kolisnyk V. P. Holovni napriamky reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia na suchasnomu etapi / V. P. Kolisnyk // Problemy reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini v konteksti nablyzhennia do yevropeïskykh standartiv // Mater. Mizh narod. nauk.-prakt. konf. — Kharkiv, 2009. — S. 18–24;
12. Lysenko O. Transformatsiia pravovoho statusu orhaniv mistsevoho samovriaduvannia vidpovidno do yevropeïskykh standartiv // Pravo Ukrainy. — 2009. — № 4. — S. 132–139.
13. Lialuk O. Yu. Osnovy orhanizatsii i diïalnosti mistsevykh rad v Ukraini / O. Yu. Lialuk; za red. Yu. P. Bytiaka; Nats. yuryd. akad. Ukrainy im. Yaroslava Mudroho. — Kharkiv : Pravo, 2008. — 287 s.
14. Nastiuk V. Ya. Munitsypalizatsiia vlady — yevropeïskiy shliakh protydyi koruptsii // Problemy reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini v konteksti nablyzhennia do yevropeïskykh standartiv / V. Ya. Nastiuk // Mater. Mizh narod. nauk.-prakt. konf. — Kharkiv, 2009. — S. 138-140.
15. Pasichnyk M. S. Ukraina v period Ruiny: 60–80 roky KhVII st. / M. S. Pasichnyk. — Lviv: UAD, 2010. — S. 180-183;
16. Serohina S. H. Munitsypalna reforma v Ukraini ta krainakh YeS: osnovni napriamky ta problemy zdiïsnennia / S. H. Serohina // Problemy reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini v konteksti nablyzhennia do yevropeïskykh standartiv / Mater. mizhnarod. nauk.-prakt. konf. — Kharkiv, 2009. — S. 3–9.
17. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Lvivskoi oblasti. — F. 131. Spr. 18. — Ark. 1.
18. Yablonskyi D. Systema orhaniv mistsevoho samovriaduvannia Spoluchenykh Shtativ Ameryky / D. Yablonskyi // Visn. derzh. sluzhby Ukrainy. — 2009. — № 3. — S.43–47.
19. Dziennik ustaw i rozporzadzen Krajowych dla Krolewstwa Galicui i Lodomeryi wraz wielkiem ksiestwem Krakowskiem. — Rok 1870. — Czesc XXII. — № 79.
20. Lodomeryi wraz wielkiem ksiestwem Krakowskiem. — Rok 1870. — Czesc XXII. — № 79.
21. Postanowienia organizacyjne dla urzedników i slug miejskich // LNB imeni Vasylia Stefanyka NAN Ukrainy. Viddil rukopysiv. F. 5. — Spr. 4575/6.
22. Sprawozdanie prezydenta miasta Lwowa A. Jasinskiego z czynnosci Reprezentacyi i Urzedow miejskich w ostatnim perjodzie wyborczym 1874 do 1876 // LNB im. Vasylia Stefanyka NAN Ukrainy. Viddil rukopysiv. F. 5. — Spr. 4575, 4576.
23. Statut krolewskiego stolecznego miasta Lwowa. — Lwow, 1896. LNNB im. V. Stefanyka NAN Ukrainy. Viddil rukopysiv. — Spr. 4575/6. — Ark. 426.
24. Statut emerytalny dla urzedników i slug Gminy krol. stol.miasta Lwowa. Wiadomosci statystyczne o miescie Lwowie // Rocznik II. Lwow, 1893. — 57 s.
25. Zubrycki D. Kronika miasta Lwowa. — Lwow, 1844.
26. Hoshko T. Z istorii mahdeburzkoho prava u Lvovi (XIII–XVII st.) [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu : // <http://www.map.lviv.ua/statti/goshko.html>. — Nazva z ekrana.

UDC : 352. 07. 31

MUNICIPAL VECTOR OF REFORMATION OF THE LOCAL SELF-GOVERNMENT SYSTEM IN UKRAINE (FOLLOWING THE HISTORICAL EXPERIENCE OF LVIV CITY COUNCIL)

Hirniak H. Z., Senior Lecturer, Ukrainian Academy of Printing, Lviv

ms.pasichnyk@ukr.net

The aim of the article is to give coverage to the area of activity of the Lviv city council of the second half of the 19th century as an important fact of history of local self-government and as a potential factor of modern municipal reform in Ukraine.

Research methodology. Complex principle of research of social problems is applied in the historical and modern aspects, as well as the comparative method of study of the characteristic features of the development of Ukrainian self-government.

Results. The analysis of some area of activity of the Lviv city council of the second half of the 19th century made it possible to identify a completely new nature of the problems and challenges that the municipal office workers had to solve at that time. The immediate constituents of the municipal reforms in Lviv of the last quarter of the 19th century were the tasks of perfection of the administrative territory, the optimization of functioning of administrative territory. The experience of municipal reformation confirms that the dominant assignment can be the structural enhancement of municipality in Lviv, as the structured «metropolis zone».

Novelty. The main area of activity of the Lviv city council of the second half of the 19th century is recommended for the implementation in the modern area of activity of the self-government.

The practical significance. The conclusions and recommendations can be used for the deep analysis of the national experience of the municipal self-government and its application in the modern scientific practical aspects.

Key words: *Ukrainian self-government, reforms, municipal bodies, Lviv city council, historical experience.*

Надійшла до редколегії 20.02.2015 р.